

La patrona i el simulacre

Les festes populars són com els animals salvatges: neixen soles i no es deixen domesticar del tot. El **Much de Sineu**, per exemple, va començar sent un disbarat de quatre col·legues i ara és un fenomen de masses. El **Cosso de Felanitx** és un altre cas: caos, suor i gent que es deixa endur per alguna cosa que no ha estat programada cercant l'excel·lència cultural.

A Palma, en canvi, hem descobert la versió beta de la festa popular: la **neofesta institucional**, és a dir, una festa que no sorgeix del carrer sinó del departament de màrqueting del consistori. Una festa en “alta definició” amb rodes de premsa, logos, eslògans i un cartell musical que podria ser exactament igual a qualsevol altre festival d'Eivissa, Berlín o Toronto. Una festa que diu ser “de la patrona” però que en realitat té tan poc a veure amb la patrona com un ‘pa amb oli’ servit en un gastrobar amb espuma d’oli d’oliva i pols d’oliva negra.

El problema no és que hi hagi un concert al Parc de la Mar. El problema és fer veure que això és “recuperar tradicions”. La tradició no surt d’un powerpoint, sinó d’un veí que fa anys que carrega amb una imatge, d’una colla que monta una taula a la plaça o d’un grup de músics que toquen sense altaveus. La tradició no es contracta; es viu.

I aquí és on el relat “de la patrona” s’esquerda del tot: les associacions veïnals continuen ofegades per unes subvencions que arriben tard —quan arriben—, mentre la festa es desplega com un espectacle que només es contempla a si mateix. El que tenim no és una celebració, sinó un simulacre: una festa que no festeja res, que només es reflecteix en la seva pròpia façana i que funciona com una pantalla gegant on Palma assaja el paper de **Capital Europea de la Cultura 2031**. Si aquella candidatura es vesteix amb eslògans tan buits com *Mediterrània in motion*, les “Festes de la Patrona” en són la versió lúdic-institucional: un producte empaquetat per projectar cosmopolitisme, homologable a qualsevol ciutat-marca, però completament aliè a la memòria i a la vitalitat real del carrer. En definitiva: més turisme, més imatge i molt —molt— de fum.

La festa popular és, en essència, un acte de sobirania col·lectiva: no necessita permisos ni fulls de ruta perquè neix de la necessitat comunitària de trobar-se, d’expressar-se i de desbordar els límits del quotidià. És un espai de suspensió de l’ordre establert, on el carrer s’apropia del temps i de l’espai per generar una altra manera d’estar junts. Per això les festes autèntiques són irrepetibles, orgàniques i sovint incòmodes per al poder, perquè no responen a cap guió institucional ni a cap objectiu de marca urbana. Quan la festa és fabricada des de les institucions, esdevé un producte cultural planificat i controlat, pensat per ser consumit més que per ser viscut. La diferència és radical: en un cas, la comunitat crea sentit i identitat col·lectiva; en l’altre, es produeix un espectacle sense arrels que només reflecteix la voluntat de qui governa.

L’Ajuntament inventa concerts com qui omple un formulari, convençut que la cultura i la festa es poden fabricar des d’un despatx. Però les festes, com la cultura, no són eslògans: són espais de vida compartida, amb contradiccions i imprevistos, que cap capitalitat ni cap regidoria pot domesticar.

Nosaltres, des de les associacions veïnals, coneixem una altra manera de fer festa: des de baix, amb el veïnat, amb col·lectius culturals, amb els qui mantenen viu el teixit social cada dia, sense llums de neó ni titulars grandiloqüents. És una manera més barata, més autèntica i, sobretot, més necessària. La patrona mereixia una festa. El que ens han donat és un simulacre amb DJ internacionals.

El resultat és estranyament buit: una festa sense ànima, una “patrona” de cara a la galeria, com una fotografia de menjar d’Instagram. Aquesta és la diferència entre les festes reals i les artificials: les primeres incomoden, es desborden. Les segones són tan planificades que ja no són festes, sinó esdeveniments.

Palma, 3 de setembre de 2025

AVV Canamunt-Ciutat Antiga

Federació de Veïns de Palma

AVV Puig Sant Pere

Col·lectiu Brunzit

Federació Cultura al Carrer

Ateneu Popular L’Elèctrica